

Dyslexie protocol en stappenplan

DYS-

LEX-

IE.....

HOE SPEL
JE DAT?

Wat is dyslexie?

Dyslexie is een taalverwerkingsstoornis, waardoor leren lezen en spellen voor veel problemen zorgt. Kinderen met dyslexie hebben vooral veel moeite met lezen, spelling en automatisering. Ze kunnen daarentegen veel beter in grote lijnen denken en zien vaak direct het eindresultaat. In het voortgezet onderwijs hebben ze vooral problemen met het leren van vreemde talen, omdat elke taal weer z'n eigen klanken en lettercombinaties kent.

Dyslexie kunnen we op school niet diagnosticeren. Dit gebeurt alleen door een orthopedagoog of psycholoog. Als we bij een kind merken dat het achterblijft bij het lezen en spellen, dan zullen we altijd eerst minimaal een half jaar werken aan het wegwerken van de achterstand middels een handelingsplan. (schriftelijk en besproken/ondertekend met/door ouders).

Het plan wordt –in principe- uitgevoerd door de leerkracht, eventueel door de RT'er, indien de situatie hierom vraagt. Na deze interventieperiode kunnen we zien of er vooruitgang geboekt is of dat de achterstand hardnekkig is.

Indien de achterstand hardnekkig blijkt zal het advies zijn om een onderzoek naar dyslexie te starten. In samenspraak met de ouders vraagt school indien er ook sprake is van een totale achterstand een onderzoek aan bij de Oa. Ouders kunnen als het gaat om het dyslexie een particuliere instantie inschakelen.

Voor kinderen geldt dat dit bekostigd wordt door de meeste verzekeringen. De verzekering betaalt in dit geval niet alleen het onderzoek, maar ook de behandelkosten gedurende 1 1/2 jaar. Voor verdere informatie zie informatie OA. (www.onderwijsadvies.nl)

Na deze behandeling is de dyslexie niet over, maar heeft het kind een aantal vaardigheden geleerd om beter om te gaan met dyslexie. Als blijkt dat er sprake is van dyslexie, zal er een dyslexieverklaring worden afgegeven. Alleen met deze dyslexieverklaring heeft het kind recht op compensatie- en dispensatiemaatregelen, ook in het vervolgonderwijs.

Wanneer komt een kind in aanmerking voor een dyslexieonderzoek

Een kind komt in aanmerking voor een onderzoek als:

- Het kind bij het aanvankelijk leesproces moeite blijft houden met klank-tekenkoppelingen.
- Het leestempo laag blijft en het kind spellend blijft lezen.
- Het leesniveau (soms) in combinatie met het spellingniveau achterblijft bij andere cognitieve niveaus.
- Er sprake is van intensieve begeleiding via handelingsplannen en het probleem hardnekkig blijft bestaan.

- Het kind D of E blijft scoren bij de Cito-toetsen voor spelling en/of technisch lezen.
- Bij het PI-dictee een in kaart gebrachte achterstand is.

Op basis van bovenstaande signalen kan de leerkracht vermoeden dat het kind dyslectisch zou kunnen zijn.

Procedure voor een dyslexie aanvraag

Stap 1: Signalering

Groep 1-2.

Er is sprake van taalontwikkelingsproblemen. Dit is gesignaleerd m.b.v. de taaltoets van CITO en observatie leerkracht. RT wordt gegeven binnen/buiten de groep of door eigen leerkracht. Ondanks de extra hulp is er geen vooruitgang, dit noemen we een taalontwikkelingsachterstand.

Groep 3 en 4

Er is sprake van een lees-/spellingachterstand. Het niveau blijft ondanks extra instructie in de groep en intensieve training en leesbegeleiding op D-E niveau.

Groep 5-6-7

Er blijft een lees-/spellingachterstand. Het niveau blijft ondanks extra instructie in de groep en intensieve training en leesbegeleiding op D-E niveau. Leerlingen die bij een rekentoets van Cito een A of B scoren, maar bij de lees/spellingonderdelen een lage D- of E scoren, worden door de leerkracht en de IB 'er besproken. Er is dan sprake van een afwijkend beeld op taal/leesgebied.

Stap 2: Acties van de school

Groep 1-2.

Ondanks de extra hulp is er geen vooruitgang. Dit wordt als constatering genoteerd in het leerlingdossier. Ouders worden hiervan op de hoogte gesteld.

Groep 3 en 4

Er worden Handelingsplannen opgesteld en er wordt RT gegeven. Ouders worden hiervan op de hoogte gesteld. Na 2 jaar signalering kan in overleg met de IB'er eind groep 4 een vermoeden van dyslexie naar ouders uitgesproken worden.

Groep 5-6-7

In groep 5 neemt de IB'er het PI-dictee af aan het begin en aan het eind van het schooljaar om de achterstand in kaart te brengen. Er moet d.m.v. handelingsplannen (heel schooljaar groep 5) worden aangetoond dat er, ondanks extra begeleiding, sprake is van een hardnekkige achterstand. Ouders worden bij een vermoeden van

dyslexie gelijk betrokken. Ook de IB 'er wordt hierbij betrokken. Samen wordt de zorg en het handelingsplan besproken. Twee keer per jaar past de leerkracht – samen met de leerling- zo nodig de compensatieafspraken aan. Ouders krijgen aan het begin van het nieuwe schooljaar na het eerste gesprek het aangepaste plan van aanpak te zien, ter ondertekening.

Na een half jaar vindt een terugkoppeling plaats. Ouders worden eind groep 5 op de hoogte gebracht dat het dyslexie onderzoek in gang gezet kan worden. Dat onderzoek kan door school of door een particulier bureau uitgevoerd worden. Ouders en leerkrachten vullen een aantal vragenformulieren in. (zie bijlagen). De leerkracht gaat daarna in gesprek met het kind. Samen vullen zij een vragenformulier in (zie bijlagen), dat wordt toegevoegd aan het plan van aanpak.

Na het onderzoek bespreken de onderzoeker, de ouders, de IB 'er en de leerkracht de resultaten. In dit gesprek geeft de IB 'er aan wat de vervolgpcedure is en hoe de school het kind verder begeleidt. De procedure voor een dyslexieonderzoek buiten de school verschilt niet wezenlijk van de hierboven beschreven aanpak, behalve dat het initiatief bij de ouders ligt.

Compensatieregelingen binnen school.

1. Leerlingen krijgen extra tijd bij toetsen.

Rekenen CITO	Totdat alle opgaven af zijn.
Spelling CITO	Afname 1 op 1 of in een klein groepje. Tempo bij spellingafname: langzaam en sterk articulerend. Extra tijd tot alle opgaven af zijn.
Begrijpend Lezen CITO	Totdat alle opgaven af zijn. Eventueel met mondelinge ondersteuning.
Technisch Lezen CITO	De helft van de officiële tijd wordt erbij gerekend. (bijv. groep 5 heeft een officiële tijd van 7 min. + 3,5 min.)
Methodetoetsen	Totdat alle opgaven af zijn.

2. Voor alle kinderen geldt dat bij niet-talige vakken spellingfouten niet worden meegeteld.

3. Leerkrachten proberen het over te schrijven werk zoveel mogelijk te beperken.

4. Bij begr. lezen een leesmaatje.

5. Bij Cito entree- en de eindtoets de gesproken/aangepaste versie inzetten.

6. De spellingtoetsen afnemen in een kleine groep of 1 op 1.

7. Leerlingen mogen gebruik maken van automatiseringshulpmiddelen zoals een tafelkaart, een spellingsregelschrift en het woordenboek.

8. Eventuele mondelinge toetsing bij zaakvakken.

9. Een maatje bij een taalopdracht als er twijfel is bij de schrijfwijze van een woord.

10. Kinderen met een dyslexieverklaring krijgen de dicteewoordjes aan hun ouders gemaild. Zij oefenen deze met het kind.

Dyslexie en Engels

In groep 6 t/m 8 wordt Engels gegeven. Na elke unit wordt er een toets afgenomen. De leerlingen krijgen hiervoor woordjes mee naar huis die geleerd moeten worden.

Bij dyslectische kinderen kan bij Engels gedacht worden aan de volgende compensatieregelingen:

- Fouten die bij een mondelinge overhoring wel goed waren geweest niet meetellen.
- Mondeling overhoren in plaats van schriftelijk.
- De toets in delen laten maken. De leerlingen hoeven dan kleinere hoeveelheden stof in één keer te leren waardoor het meestal beter gaat.

Per kind zal bekeken moeten worden welke compensatieregeling gehanteerd kan worden. Op het rapport zullen we vermelden dat het kind bij Engels op eigen niveau werkt. Bij twijfel over welke compensatiemaatregel te gebruiken, kan altijd advies gevraagd worden in een bouwvergadering.